

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

СХВАЛИЛА

Вчена рада Інституту української мови
НАН України

«25» листопада 2021 р. (протокол № 12)

ПРАВИЛА ПРИЙОМУ

**ДО АСПРАНТУРИ ТА ДОКТОРАНТУРИ
ІНСТИТУТУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НАН УКРАЇНИ
НА 2022 РІК**

Київ-2021

1. Загальні положення

Провадження освітньої діяльності в Інституті української мови НАН України (далі – Інститут) здійснюється відповідно до ліцензії Міністерства освіти і науки України на провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні (наказ МОН України від 15.09.2016 р. № 1111).

Правила прийому до аспірантури та докторантури Інституту на 2022 рік (далі – Правила прийому) розроблені відповідно до Закону України «Про вищу освіту»; «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261(зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 283 від 03.04.2019); Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2022 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13.10.2021 р. № 1098 та Положення про Приймальну комісію вищого навчального закладу, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15.10.2015 р. № 1085 (реєстрація Мінюсту України 04.11.2015 р. № 1353/27798) (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 622 від 06.06.2016), Переліку галузей знань і наукових спеціальностей, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 674 від 27.09.2016, № 53 від 01.02.2017, № 762 від 07.07.2021) та наказу Міністерства освіти і науки України від 06.11.2015 р. № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 419 від 12.04.2016); постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050 «Деякі питання стипендіального забезпечення» (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 32 від 25.01.2017 № 132 від 19.02.2020); статуту Інституту.

Правила прийому діють до затвердження відповідних правил на 2023 рік. За необхідності до них вносять зміни для узгодження із законодавчими і нормативно-правовими документами України, відомчими актами НАН України та установчими документами Інституту. Зміни до чинних Правил прийому оформляють у вигляді додатків, вносять за ухвалою Вченої ради і затверджують наказом директора.

Інститут оголошує прийом на 2022 рік до аспірантури на здобуття ступеня доктора філософії та докторантури на здобуття ступеня доктора наук за науковою спеціальністю:

Код та найменування галузі знань	Шифр та найменування спеціальності	Ліцензований обсяг (особи)
03 Гуманітарні науки	035 Філологія	36

До аспірантури та докторантури Інституту приймають громадян України, іноземців, а також осіб без громадянства, які проживають на території України на законних підставах. Підготовку іноземних громадян та осіб без громадянства здійснюють згідно із законодавством України на підставі:

- міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;
- угод НАН України про міжнародну академічну мобільність;
- загальнодержавних програм;
- договорів, укладених Інститутом із фізичними або юридичними особами.

Особа, яка раніше навчалася в аспірантурі чи докторантурі за державним замовленням і не захистила дисертацію або була відрахована достроково, має право на повторний вступ до аспірантури чи докторантури за державним замовленням лише за умови відшкодування державі коштів, витрачених на її підготовку, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України (постанова Кабінету Міністрів України № 658 від 26.08.2015 р. «Порядок відшкодування коштів державного або місцевого бюджету, витрачених на оплату послуг з підготовки фахівців»).

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить 4 роки, доктора наук у докторантурі – 2 роки.

2. Вимоги до вступників

2.1. До аспірантури на конкурсній основі приймають осіб, які здобули вищу освіту за освітнім ступенем «магістр» (освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст»).

2.2. Для здобуття ступеня доктора наук до докторантури приймають на конкурсній основі осіб, які мають науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук), опубліковані праці з обраної спеціальності як у вітчизняних фахових виданнях, так і в закордонних реферованих журналах, індексованих у наукометричних базах, та наукові здобутки, що потребують завершення або оформлення у вигляді дисертації, монографії і які в змозі на високому науковому рівні проводити фундаментальні та прикладні дослідження.

3. Джерела фінансування підготовки доктора філософії та доктора наук

Фінансування підготовки докторів філософії у Інституті здійснюється за рахунок коштів:

- державного бюджету України (за державним замовленням);
- фізичних чи юридичних осіб (на умовах контракту).

4. Строки та порядок прийому документів, вступних іспитів та зарахування на навчання

Прийом документів, вступні іспити та зарахування вступників для здобуття ступеня доктора філософії та доктора наук проводять у строки, визначені розпорядженням Президії НАН України.

4.2. Інформацію про строки прийому документів висвітлюють в оголошенні про прийом до аспірантури (докторантури) Інституту, яке розміщують на вебсайті Інституту (<https://iul-nasu.org.ua/>) та (за потреби) можуть надсилати до профільних установ і навчальних закладів України.

4.3. Терміни прийому документів для вступу до аспірантури та докторантури Інституту:

документи приймає начальник відділу кадрів або вчений секретар Інституту (к. 601):

- понеділок – п'ятниця – з 09⁰⁰ год. до 18⁰⁰ год.;
- субота – неділя – вихідні дні;
- обідня перерва з 13⁰⁰ до 14⁰⁰.

4.4. Строк складання вступних іспитів встановлюється згідно з визначеними розпорядженням Президії НАН України термінами, затверджується наказом директора Інституту та оприлюднюється на веб-сайті Інституту (<https://iul-nasu.org.ua/>).

4.5. Вступний іспит з іноземної мови вступники до аспірантури Інституту складають у Центрі наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України (вул. Трьохсвятительська, 4, м. Київ, 01001) за розкладом, визначеним для наукових установ розпорядженням Президії НАН України.

4.6. Інформація про строки, час і місце проведення вступних іспитів та про строки зарахування до аспірантури Інституту доводять до кожного зі вступників у індивідуальному порядку в письмовій формі (звичайною або електронною поштою).

4.7. Особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їхньому дипломі про вищу освіту, за рішенням приймальної комісії можуть бути призначені додаткові вступні випробування у вигляді співбесід за затвердженими програмами відповідно до напрямів спеціалізації.

5. Перелік документів, які подають вступники

5.1. Вступники до аспірантури подають такі документи:

- заяву на ім'я директора Інституту;
- копію диплома магістра (спеціаліста) з додатками про закінчення закладу вищої освіти із зазначенням одержаної кваліфікації;
- особовий листок з обліку кадрів із фотографією (засвідчений на останньому місці роботи/навчання);
- медичну довідку форми 086/о;
- копію сертифіката тестів з іноземної мови рівня не нижче B2 (за наявності);
- список публікацій зі спеціальності (за наявності);
- реферат за обраною спеціалізацією;
- три фотокартки розміром 3x4 см;
- 2 конверти (з марками по Україні) зі зворотною адресою;

- копію паспорта (сторінки 1–2 і сторінка з відомостями про місце реєстрації) або іншого документа, що посвідчує особу та громадянство (відповідно до ст. 5 Закону України «Про громадянство України»).

Особи, які здобули вищу освіту за кордоном, до копії диплома обов'язково додають свідоцтво компетентного органу про визнання документа про вищу освіту відповідно до вимог «Порядку визнання здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти», затвердженого наказом МОН України № 504 від 05.05.2015 р.

Оригінали паспорта (документа, що замінює паспорт), диплома про вищу освіту, сертифіката тестів з іноземної мови вступники пред'являють особисто.

Подані вступниками міжнародні сертифікати з іноземної мови, що засвідчують рівень B2 або вищий, до початку вступних випробувань можуть направляти для проведення експертизи на відповідні кафедри Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України.

5.2. Вступники до докторантури подають такі документи:

- заяву на ім'я директора Інституту;
- особовий листок з обліку кадрів із фотокарткою, засвідчений за місцем роботи;
- засвідчену копію диплома про вищу освіту;
- засвідчену копію диплома доктора філософії (кандидата наук);
- засвідчену копію атестата про присвоєння вченого звання (за наявності);
- список наукових праць встановленого зразка та додаток до нього з переліком робіт, опублікованих у фахових виданнях за темою дисертації;
- розгорнутий план дослідницької роботи та докторської дисертації;
- письмову характеристику наукової діяльності вступника, складену доктором наук, який є штатним науковим працівником Інституту, зі згодою бути науковим консультантом вступника у разі його прийому до докторантури;
- висновок двох докторів наук щодо дисертації вступника, з підтвердженням, що робота виконана не менше ніж на 70%;
- направлення (рекомендація) Вченої ради наукової установи (вищого навчального закладу) (за наявності);
- копію паспорта (сторінки 1–2 і сторінка з відомостями про місце реєстрації) або іншого документа, що посвідчує особу та громадянство (відповідно до ст. 5 Закону України «Про громадянство України»).

Оригінали паспорта (документа, що його замінює), дипломів про освіту та присудження наукового ступеня, атестата про присвоєння вченого звання вступники пред'являють особисто.

До диплома доктора філософії, виданого за кордоном, додається нотаріально засвідчений переклад українською мовою.

6. Умови допуску до вступних іспитів для вступу в аспірантуру

6.1. Для проведення прийому до аспірантури створюють приймальну комісію Інституту (далі – Приймальна комісія), головою якої є директор Інституту.

6.2. Вимоги до складу, строків повноважень, обов'язків і умов роботи Приймальної комісії визначають у Положенні про Приймальну комісію Інституту, затвердженому наказом директора Інституту.

6.3. Рішення про допуск до складання вступних іспитів до аспірантури ухвалює Приймальна комісія за результатами розгляду особової справи та наукового реферату претендента, поданих ним наукових праць (за наявності).

Приймальна комісія може призначати співбесіду зі вступником.

Якщо результати співбесіди і розгляд реферату зі спеціальності не дають підстав рекомендувати претендента до вступу в аспірантуру, його (претендента) не допускають до вступних іспитів.

6.4. Приймальна комісія може відмовити вступнику в допуску до складання вступних іспитів до аспірантури в разі неподання у встановлений термін усіх або окремих документів.

6.5. Особам, які працюють і які за рішенням Приймальної комісії допущені до складання вступних іспитів до аспірантури, надають довідку для отримання додаткової оплачуваної відпустки з розрахунку 10 днів на кожний іспит згідно ст. 216 Кодексу законів про працю України.

7. Організація та проведення вступних іспитів до аспірантури

7.1. Вступники до аспірантури Інституту складають вступні іспити зі спеціальності 035 Філологія (в обсязі відповідної програми освітнього рівня магістра з обраної спеціальності), іноземної мови (в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти). Вступник, який підтвердив свій рівень знання англійської мови дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня); німецької мови – дійсним сертифікатом TestDaF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня); французької мови – дійсним сертифікатом тесту DELF або DALF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня), звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом.

7.2. Додаткові вступні випробування для осіб, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їхньому дипломі магістра, призначають рішенням Приймальної комісії протягом трьох робочих днів від дня подання документів вступником. Повідомлення про таке рішення направляють вступникові не пізніше наступного робочого дня після його прийняття.

Оцінювання додаткових вступних випробувань відбувається за двобальною шкалою: «зараховано» або «не зараховано». У тому випадку, коли за додаткове вступне випробування вступник отримав оцінку «не зараховано», його не допускають до наступного вступного іспиту і позбавляють права брати участь у конкурсі.

7.3. Оцінка вступного іспиту зі спеціальності (за напрямом спеціалізації) здійснюється за п'ятибальною системою. Вступника, який отримав зі спеціальності оцінку нижче трьох балів до подальшого складання вступних випробувань та участі в конкурсі на навчання за державним замовленням не допускають.

7.4. Осіб, які без поважних причин не з'явилися на вступні іспити у визначений розкладом час, а також ті, знання яких було оцінено як «незадовільно», до участі в наступних вступних іспитах не допускають.

7.5. Повторне складання вступних іспитів не дозволяється. Результати вступних випробувань дійсні для вступу до аспірантури протягом одного календарного року.

7.7. Вступний іспит до аспірантури проводить предметна комісія не менше 3 осіб, яку призначає директор Інституту з числа провідних учених – докторів наук та докторів філософії (кандидатів наук).

8. Умови зарахування до аспірантури

8.1. За результатами проведення вступних випробувань до аспірантури Приймальна комісія ухвалює рішення щодо кожного вступника індивідуально.

8.2. Зарахування на загальних підставах проводиться за сумою балів, отриманих за вступні іспити.

8.3. У разі одержання однакової кількості балів за результатами складання вступних іспитів переважне право при зарахуванні до аспірантури матимуть вступники які:

- отримали вищий бал за результатами складання іспиту з наукової спеціальності;
- мають наукові публікації у фахових виданнях;
- мають сертифікат міжнародного зразка з іноземної мови за професійним спрямуванням, що підтверджує рівень B2 або вище;
- мають стаж роботи за фахом.

8.4. Вступники до аспірантури, які не пройшли за конкурсом на навчання за держзамовленням, мають право на зарахування на навчання за кошти юридичних та фізичних осіб (за контрактом).

8.5. Прийом на навчання за кошти юридичних та фізичних осіб (за контрактом) здійснюється у межах ліцензованого обсягу.

Обсяг прийому на навчання за кошти юридичних та фізичних осіб визначається як різниця між ліцензованим обсягом та кількістю осіб, прийнятих на навчання за держзамовленням. Цей обсяг може коригуватися з урахуванням фактичного виконання державного замовлення протягом року.

8.6. Про рішення приймальної комісії вступника повідомляють протягом п'яти робочих днів від дати прийняття рішення.

8.7. Зарахування до аспірантури проводиться наказом директора на підставі рішення Приймальної комісії.

8.8. Трудову книжку (за наявності) із записом про звільнення з останнього місця роботи у зв'язку зі вступом до аспірантури та копія довідки про присвоєння ідентифікаційного номера вступник подає особисто в десятиденний

термін після зарахування на навчання. Військовозобов'язані та призвані на військову службу особи подають військовий квиток або приписне посвідчення.

8.9. Особи, які вступають на навчання до аспірантури за державним замовленням повторно, після їх зарахування подають документ, що підтверджує повне або часткове відшкодування коштів до державного бюджету в розмірі, обчисленому в установленому порядку. Аспірант, який не подав зазначеного документа у визначений термін, підлягає негайному відрахуванню з числа здобувачів вищої освіти за держзамовленням.

8.10. Розмір стипендії аспірантам, які навчаються за держзамовленням, встановлюють згідно з вимогами постанови Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 р. № 882 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. № 1050 «Деякі питання стипендіального забезпечення») та на підставі відповідних розпоряджень Президії НАН України.

Особам, що навчаються в аспірантурі за контрактом, міжнародними договорами, грантами тощо призначення стипендій здійснюється згідно з умовами відповідних угод.

9. Умови вступу та зарахування до докторантури

9.1. Документи від претендентів для вступу до докторантури за державним замовленням приймають до кінця квітня року вступу.

9.2. Розгорнуту пропозицію претендента, у якій міститься план дослідницької роботи та план-проспект дисертації, надають до відповідного наукового підрозділу (відділу) Інституту (згідно зі спеціалізацією).

9.3. Науковий підрозділ у місячний термін із часу отримання документів заслуховує наукові доповіді претендентів на вступ до докторантури, розглядає розгорнуті плани роботи над дисертацією і голосуванням визначає можливість зарахування до докторантури та подає висновки на розгляд Ученої ради Інституту.

9.3. Учена рада в місячний термін розглядає висновки відділу про вступника та ухвалює рішення щодо рекомендації його на навчання в докторантурі та щодо наукового консультанта з числа наукових працівників зі ступенем доктора наук із відповідної спеціальності.

9.4. У разі планування навчання особи за рахунок коштів державного бюджету України (за державним замовленням) довідку про вступника, як імовірного претендента на навчання в докторантурі, у визначені НАН України терміни надсилають до Президії НАН України у складі пакета документів, які подають на участь у відборі виконавців державного замовлення на підготовку наукових кадрів відповідно до вимог розпорядження Президії НАН України від 14.06.2013 р. № 409.

9.5. Рішення Вченої ради про рекомендацію на навчання в докторантуру затверджують і оформляють наказом директора Інституту лише після надходження розпорядження Президії НАН України, яким визначені квоти для установи на навчання в докторантурі за держзамовленням на відповідний рік.

9.6. У разі надходження документів і позитивних рішень Вченої ради від більшої кількості осіб, аніж виділені квоти на навчання в докторантурі за

державним замовленням на поточний рік, вибір претендентів, відповідно до квоти, здійснює Вчена рада (таємним чи відкритим голосуванням – за вибором Ученої ради).

9.7. Вступники до докторантури, які не пройшли за конкурсом на навчання за держзамовленням, мають право на зарахування на навчання за кошти юридичних та фізичних осіб (за контрактом).

9.8. Усі документи вступників до докторантури, разом із відповідно оформленими рішеннями Вченої ради, передають до Відділу кадрів.

9.9. Про зарахування або про відмову в зарахуванні до докторантури вступника повідомляють у п'ятиденний термін з дня прийняття рішення.

9.10. Трудову книжку із записом про звільнення з останнього місця роботи у зв'язку зі вступом до докторантури, копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номера та військовий квиток (чоловіки до 60 років) докторант подає особисто у десятиденний термін після зарахування на навчання.

9.11. Особи, які вступають на навчання до докторантури за державним замовленням повторно, після їх зарахування подають документ, що підтверджує повне або часткове відшкодування коштів до державного бюджету. Докторант, який не подав зазначеного документа у визначений термін, підлягає негайному відрахуванню з числа здобувачів вищої освіти за держзамовленням.

9.12. Розмір стипендії докторантам, які навчаються за держзамовленням, встановлюють згідно з вимогами постанови Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 р. № 882 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. № 1050 «Деякі питання стипендіального забезпечення») та на підставі відповідних розпоряджень Президії НАН України. Особам, які навчаються в докторантурі за контрактом, міжнародними договорами, грантами тощо призначення стипендій здійснюється згідно з умовами відповідних угод.